

Projekt: **Floyd - Warshallov algoritam**

Datum: 02.04.2005

Ime i prezime: **Ivica Huk**

Smjer: Računarstvo

Sadržaj

1. Uvod.....	1
1.1. Teorija grafova.....	1
1.2. Grafovi kao strukture podataka.....	2
2. Floyd–Warshall algoritam.....	2
2.1. Ideja.....	2
2.2. Opis Floyd-Warshall algoritma.....	2
2.3. Primjer	3
3. Implementacija.....	5
3.1. Reprezentacija grafa.....	5
3.2. Floyd–Warshall algoritam.....	6
3.3. Ispis najkraćeg puta.....	6
3.4. Složenost.....	7

1. Uvod

Ovaj dokument opisuje impementaciju Floyd–Warshall algoritma za traženje najkraćeg puta između vrhova grafa. Floyd–Warshallov algoritam računa najkraći put za sve parove vrhova.

1.1. Teorija grafova

U matematici graf je uređeni par $G=(V, E)$ gdje je

V konačan skup vrhova, $|V|=v$

E konačan skup bridova, $|E|=e$

Za neusmjerene grafove skup E je skup dvočlanih skupova sa elementima is V , dok je za usmjerene grafove skup E skup uređenih parova, odnosno $E \subseteq V \times V$

Primjer:

$$V = \{1, 2, 3, 4\}$$

$$E = \{\{1, 2\}, \{1, 3\}, \{2, 4\}, \{3, 4\}\} \text{ za neusmjereni graf, ili}$$

$$E = \{(1, 2), (1, 3), (2, 4), (3, 4)\} \text{ za usmjereni graf}$$

Ako je bridovima grafa G dodjeljena težina, odnosno ako postoji funkcija $w : E \rightarrow \mathbb{R}$

kažemo da je graf G težinski. Netežinski grafovi mogu se smatrati težinskim pri čemu svi bridovi imaju istu težinu, npr. 1.

1.2. Grafovi kao strukture podataka

Postoji nekoliko načina reprezentacije grafova. Odabir strukture podataka za reprezentaciju grafova ovisi o strukturi samog grafa i algoritmima koji se koriste za manipulaciju grafom. Općenito možemo razlikovati reprezentaciju grafa uz pomoć matrica i reprezentaciju grafa uz pomoć listi. Prednosti matrice reprezentacije grafova su jednostavnost i konstantno vrijeme potrebno za ispitivanje dali brid $e(i, j)$ postoji u grafu. Nedostatak matrice reprezentacije je što zauzima $O(n^2)$ prostora bez obzira na broj bridova što kod grafova koji imaju relativno velik broj vrhova u odnosu na broj brojeva može biti neefikasno. S druge strane reprezentacije uz pomoć listi zauzima manje mjesta ali je implementacija složenija i ispitivanje postoji li određeni brid ima složenost $O(d_i)$ gdje je d_i stupanj brida i .

2. Floyd–Warshall algoritam

Floydov-Warshallov algoritam računa najkraći put između svih parova vrhova u grafu. Floyd-Warshallov algoritam radi na matricnoj reprezentaciji grafa, točnije na matrici susjednosti.

2.1. Ideja

Neka su vrhovi usmjerenog grafa G , $V = \{1, 2, 3, \dots, n\}$ i neka je $\{1, 2, \dots, k\}$ podskup od V za neki k

Za bilo koji par vrhova $i, j \in V$ razmatramo sve puteve od i do j koje možemo povući koristeći vrhove iz $\{1, 2, \dots, k\}$, neka je p najkraći put među njima.

Tada vrijede sljedeće tvrdnje:

Ako k nije u p , tada je najkraći put između i i j koji prolazi kroz vrhove iz skupa $\{1, 2, \dots, k-1\}$ ujedno i najkraći put koji prolazi kroz vrhove iz skupa $\{1, 2, \dots, k\}$

Ako je k u p tada p možmo podijeliti na $p1$ i $p2$ gdje je $p1$ najkraći put od i do k koji prolazi vrhovima iz skupa $\{1, 2, \dots, k-1\}$ i $p2$ najkraći put od k do j koji prolazi vrhovima iz skupa $\{1, 2, \dots, k-1\}$

Floyd-Warshall algoritam koristi vezu između puta p i najkraćeg puta od i do j koji prolazi kroz vrhove $\{1, 2, \dots, k-1\}$. Veza ovisi o tome da li p prolazi kroz k ili ne.

2.2. Opis Floyd-Warshall algoritma

Neka je A_k matrica tipa $n \times n$ gdje je $A_k[i, j]$ težina najkraćeg puta od i do j koja prolazi kroz vrhove $\leq k$. Tada definiramo

$$A_0[i, j] = \begin{cases} \text{težina brida od } i \text{ do } j & \text{za } i \neq j \wedge (i, j) \in E \\ \infty & \text{za } i \neq j \wedge (i, j) \notin E \\ 0 & \text{za } i = j \end{cases}$$

Razmatramo najkraći put p od i do j koji prolazi vrhovima $1 \dots k$. Tada za put p vrijedi jedna od tvrdnji:

- put p ne prolazi kroz k i u tom slučaju težina puta jednaka je $A_{k-1}[i, j]$.

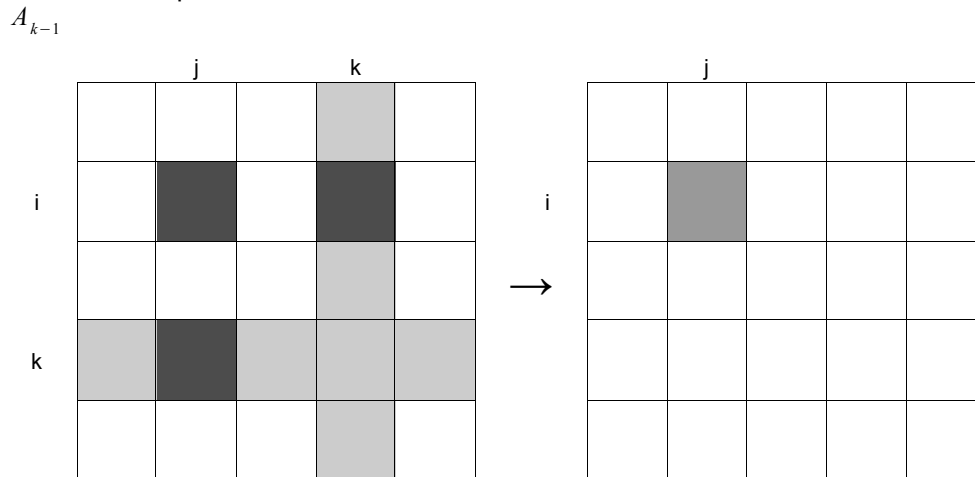
- put p prolazi kroz k i u tom slučaju težina puta jednaka je

$$A_{k-1}[i, k] + A_{k-1}[k, j] .$$

Dakle slijedi

$$A_k[i, j] = \min(A_{k-1}[i, j], A_{k-1}[i, k] + A_{k-1}[k, j])$$

Grafički to možemo prikazati kao

Važno je primjetiti da svaki element u A_k ovisi o vrijednostima u retku k i stupcu k u A_{k-1} . Drugo važno svojstvo je da su vrijednosti elemenata u retku k i stupcu k u A_k jednake jednake onima u A_{k-1} . Što se može lako pokazati

Za redak k imamo

$$\begin{aligned} A_k[k, j] &= \min\{A_{k-1}[k, j], A_{k-1}[k, k] + A_{k-1}[k, j]\} \\ &= \min\{A_{k-1}[k, j], 0 + A_{k-1}[k, j]\} \\ &= A_{k-1}[k, j] \end{aligned}$$

Za stupac k imamo

$$\begin{aligned} A_k[i, k] &= \min\{A_{k-1}[i, k], A_{k-1}[i, k] + A_{k-1}[k, k]\} \\ &= \min\{A_{k-1}[i, k], A_{k-1}[i, k] + 0\} \\ &= A_{k-1}[i, k] \end{aligned}$$

Iz gore navedenog svojstva proizlazi da nam je dovoljna samo jedna matrica odnosno niz.

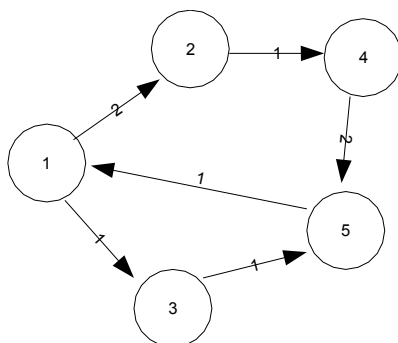
2.3. Primjer

$$G = \{V, E\}$$

Neka je $V = \{1, 2, 3, 4, 5\}$

usmjereni, težinski graf kao na slici

$$E = \{(1, 2), (1, 3), (2, 4), (3, 5), (5, 1)\}$$

Tada bi traženje najkraćeg puta između svih parova vrhova izgledalo kao na slici.

	1	2	3	4	5
1	0	2	1	∞	∞
2	∞	0	∞	1	∞
3	∞	∞	0	∞	1
4	∞	∞	∞	0	2
5	1	∞	∞	∞	0

	1	2	3	4	5
1	0	2	1	∞	∞
2	∞	0	∞	1	∞
3	∞	∞	0	∞	1
4	∞	∞	∞	0	2
5	1	3	2	∞	0

	1	2	3	4	5
1	0	2	1	3	∞
2	∞	0	∞	1	∞
3	∞	∞	0	∞	1
4	∞	∞	∞	0	2
5	1	3	2	4	0

	1	2	3	4	5
1	0	2	1	3	2
2	∞	0	∞	1	∞
3	∞	∞	0	∞	1
4	∞	∞	∞	0	2
5	1	3	2	4	0

	1	2	3	4	5
1	0	2	1	3	2
2	∞	0	∞	1	3
3	∞	∞	0	∞	1
4	∞	∞	∞	0	2
5	1	3	2	4	0

	1	2	3	4	5
1	0	2	1	3	2
2	4	0	5	1	3
3	2	4	0	5	1
4	3	5	4	0	2
5	1	3	2	4	0

3. Implementacija

3.1. Reprerentacija grafa

Floyd-Warshallov algoritam radi na matricnoj reprezentaciji grafa, točnije na matrici susjednosti. Također potrebna nam je informacija o težini svakog brida. Ako su dva vrha spojena sa više bridova spremamo informaciju o bridu najmanje težine.

```
struct graph_s
{
    int nvertices; /* broj vrhova u grafu */
    int **weights; /* najmanja težina brida između dva vrha */
    int **vertices;
};
```

3.1.1. Inicijalizacija grafa

Funkcija za inicijalizaciju grafamogla bi izgledati ovako

```
int
graph_initialize(graph_t *graph, int size)
{
    int i;

    assert(graph);
    if (NULL == graph)
        return (GRAPH_ERROR_INVALID_PARAM);

    if ((NULL == (graph->vertices = malloc(sizeof(int *) * size))) ||
        (NULL == (graph->weights = malloc(sizeof(int *) * size))))
        return (GRAPH_ERROR_ALLOCATION_ERROR);

    for (i = 0; i < size; i++)
    {
        int j;

        if (NULL == (graph->vertices[i] = malloc(sizeof(int) * size)))
            return (GRAPH_ERROR_ALLOCATION_ERROR);

        if (NULL == (graph->weights[i] = malloc(sizeof(int) * size)))
            return (GRAPH_ERROR_ALLOCATION_ERROR);

        for (j = 0; j < size; j++)
        {
            graph->vertices[i][j] = 0;
            graph->weights[i][j] = INF;
        }
    }

    graph->nvertices = size;

    return (0);
}
```

3.1.2. Dodavanje bridova

Dodavanje bridova kod reprezentacije grafa matricom susjednosti je vrlo jednostavno. Funkcija za dodavanje brodova mogla bi se implementirati na sljedeći način

int

```
graph_add_edge(graph_t * graph, int start, int end, int weight)
{
    assert(graph);
    if (NULL == graph)
        return (GRAPH_ERROR_INVALID_PARAM);
}
```

```

    assert(start < graph->nvertices && end < graph->nvertices);
    if (start >= graph->nvertices || end >= graph->nvertices)
        return (GRAPH_ERROR_INVALID_PARAM);

    graph->vertices[start][end] += 1;
    if (weight < graph->weights[start][end])
        graph->weights[start][end] = weight;

    return (0);
}

```

3.2. Floyd–Warshall algoritam

Uz gore pokazano svojstvo da su vrijednosti elemenata u retku k i stupcu k u A_k jednake jednake onima u A_{k-1} Floyd-Warshall algoritam možemo vrlo jednostavno implementirati.

3.2.1. Inicijalizacija A_0

Matricu A_0 moramo inicijalizirati tako da je $A_0[i, j]$ jednak težini brida, ili nekom ekvivalentu beskonačnosti ako takav brid ne postoji. Kod za inicijalizaciju matrice A_0 mogao bi izgledati ovako

```

for (i = 0; i < n; i++)
{
    for (j = 0; j < n; j++)
        weights[i][j] = (i == j) ? 0 : g->weights[i][j];
}

```

3.2.2. Računanje A_k

```

for (k = 0; k < n; k++)
{
    for (i = 0; i < n; i++)
    {
        for (j = 0; j < n; j++)
        {
            if (weights[i][k] + weights[k][j] < weights[i][j])
                weights[i][j] = weights[i][k] + weights[k][j];
        }
    }
}

```

3.3. Ispis najkraćeg puta

Kao i Dijkstrin algoritam, Floyd–Warshallov algoritam ne ispisuje najkraći put već samo računa dužinu puta za sve parove vrhova. Da bismo mogli ispisati najkraći put uvodimo još jednu matricu u koju upisujemo:

```

for (k = 0; k < n; k++)
{
    for (i = 0; i < n; i++)
    {
        for (j = 0; j < n; j++)
        {
            if (weights[i][k] + weights[k][j] < weights[i][j])
            {
                weights[i][j] = weights[i][k] + weights[k][j];
            }
        }
    }
}

```

```
        paths[i][j] = k;
    }
}
}
```

Nakon izvršavanja $paths[i, j]$ sadrži vrh na najkraćem putu od i do j . Najkraći put tada možemo ispisati

```
void print_path(int **paths, int start, int end)
{
    int k = paths[start][end];

    if (k > 0)
    {
        print_path(paths, start, k);
        printf("%d ", k);
        print_path(paths, k, end);
    }
}
```

```
for (i = 0; i < graph.nvertices; i++)
{
    for (j = 0; j < graph.nvertices; j++)
    {
        if (weights[i][j] == INF || i == j)
            continue;

        printf("%d->%d: ", i, j);
        printf("%d ", i);
        print_path(paths, i, j);
        printf("%d\n", j);
    }
}
```

3.4. Složenost

Floyd-Warshallov algoritam ima složenost $O(n^3)$. Striktno gledano takva složenost nije bolja od složenosti Dijkstrainog algoritma izvršenog n puta ali su unutarnje petlje vrlo brze tako da je u praksi ovaj algoritam puno brži.